

Joel qillqaqa hinallataq Laodicea Ilaqtapi qanchis p'unchaymanta Adventista Iglesiataq - Kimsa chunka iskayniyuq##

Jeff Pippenger
2026-01-20

Kinsa Chunka Iskayniyuq

Aswan ñan purisqa karqan Joel qillqaman chayananchikkama, Pedro testigoyku hina kashaqtin. Pedroqa Diospa profetico Simiyinpi huknin ancha musphay simbologíakunamanta hukninmi, ichaqa manachu llapallanku chayhina kan? Pedroqa Cesarea Filipo Ilaqtapi kashan, hinaspataq Pentecostés p'unchawpi altus cuarto ukhupin, kinsa horapi; chaymantataq templopin chay p'unchawllapi isqon horapi. Jesúsqa kinsa horapin chakatasqa karqan, isqon horapitaq wañupurqan. Pedroqa Cesareaman rinanpaq qayasqa kasharqan isqon horapi, ichaqa Cornelio willakuypi qayasqa Cesareaqa manan Hermón orqopa chakimanta uraypi kaq Cesarea Filipochu karqan, aswanqa lamar qochapa patanpi kaq Cesarea karqan, Cesarea Marítima sutiyoq.

Cesarea Marítimaqa Mediterráneo Lamar Quchapi kaq lamar Ilaqtam, kunan Tel Aviv Ilaqtamanta chunka kimsaqniyuq pichqa (30–35) millakuna inti llusqsimuyninman kaq; Herodes Hatunmi hatun romano puerto Ilaqtata hina hatarichirqan. Kay Ilaqtam Hechos libropi achka kuti rikurin, chunka pichqayuq (15) kutikama sutichasqa, chaymi musuq Testamento ukupi runakuna aswan achkaq “Cesarea” nispa sapallanta rimanku. Felipe Evangelistam chaypi tiyakurqan, tawa ususinwan, paykunaga profetizaq warmikuna karqanku (Hechos 8:40; 21:8). Pablotaq iskay wata chaypi wisq'asqa karqan; gobernador Felixpa, Festuspa, hinallataq Rey Agrippaq ñawpaqenpi rikurirqan (Hechos 23–26). Astawan ancha allin reqsinapaqqa, Pedroqa kaypi romano pachak kamachiq Cornelioman willasqanmi; chayqa cristianismo-man ñawpaq hatun mana judío runakunaq tikrasqan karqan (Hechos 10) watapi 34 d.C., Cristoqa achkakunawan pactota takyachisqan semana tukukuptin.

Paymiwanqa achkakunawan huk simanapaq rimanakuyta sinchiyachinqa; chay simanapa chawpinpitaq sacrificiota hinallataq ofrendatapas tukuchinqa, millay abominacionkuna mast'arikusqanraykutaq ch'usaqyachisqa kachinqa, tukuyinkama; chay kamachisqa castigutataq ch'usaqyachisqa pataman churaykusqa kachinqa. Daniel 9:27.

Cesarea Marítima Ilaqtam karqan Judea suyupa romano kamachiypa uma Ilaqtan hina, hinallataq mana judío runakunapa hatun chawpin hina. Cesarea Filipoqa huk Ilaqtam, ancha chiri chiqap nortepi tarikusqa, Hermón urqupa sikin qayllapi (Galilea Qochamanta 25–30 millas norteman), kunanqa Golan Alto nisqa kitipi (kunan pacha Banias nisqapi). Kay Ilaqtam Evangeliokunallapi rimarisqa (Mateo 16:13 hinallataq Marcos 8:27), Jesúsqa discípolonkunaqwan Cesarea Filipoman pusasqan pacha. Kaymi chay ancha reqsisqa cheqaqa maypim Pedro willarqan Jesúsqa “kawsachkaq Diospa Mesías Churin” kasqanta, hinallataq maypim Jesús nerqan: “Kay rumi patanpi iglesiayta sayarichisqa, Hadespa punkunkunapas mana atipayta atiwanaqachu” (Mateo

16:13–20). Chayqa karqan huk mana cheqaq yupaychayniyuq llaqta, griego dioskunapa templonkunaqwan, aswanraq cabra-dios Pan nisqapaq; paypa mach'aynin, Panpa mach'aynin nisqa, “infiernopa punkunkuna” sutiyoq karqan, chayrayku Jesúsqa chaypi rimarisqanqa ancha kallpawan takyarirqan.

Iskay llaqtakunaqa lliwmanta t'aqasqa kachkanku maypi kasqankumanta, hinallataq wiñay ñawpaq willakuykunkumantapas—hukninqa qapariq, achkha runakunawan hunt'asqa romano lamar quchap patapi puerto, inti yaykuy ch'inpi; hukñataq chiri ch'inpi helenístico/pagano sitiom, Jordán mayu paqarina yakuq pataman qayllapi. Lamar quchap patapi kaqqa Hechos librota kamachin, ichaqa chiri ch'inpi kaqqa Evangeliospi huk ancha hatun, tukuy imata tikraq pachapi chawpinpi kachkan. Lamar quchap Cesareaqa Romaq unanchaquinmi—bestia, allpaq Cesareañataq dragónpa unanchaquinmi. Hermana Whiteqa chakatamanta Pentecostéskama pacha riqsichin, “temporada pentecostal” nisqata, chayqa chakatawan qallarispa Pentecostéspi tukukun.

Ancha munaywanmi suyayakuni Pentecostés p'unchaypi pasaqkuna kutimunankupaq, chay kutimusqankupas chay hinaqa aswan hatun kallpawan kanqa chay kutipi kasqanmantapas. Juanqa ninmi: “Huknin angelmi hanaq pachamanta uraykamurqan, hatun kallpayuq; kay pachataq k'anchaykusqa karqan paypa hatun qhapaq kayninwan.” Chaymantataq, Pentecostés pacha hinallataq, runakunaqa cheqaq nisqata uyarisqanku sapa runa kikin siminpi rimarisqa kaptin.

Diosqa musuq kawsayta samaykuchiya atin llaqa alma-kunaman payta sirviyta cheqaq sonqowan munasqankuman, hinallataq altar manta kaq kawsachisqa rawraywan simi-kunata tupaykuchiya atin, chaymantataq paypa yupaychasqanpi sumaq rimayniyuq kananpaq rurayta atin. Waranqa-kuna rimaykunaqa Diospa Simiyninpa admiraypaq chiqaq kayninkunata willakunanpaq atiyinwan hunt'asqa kanqaku. Pantasqa rimayniyuq qalluqaqa paskasqa kanqa, manchakuywan kasqakunaqa kallpachasqa kanqaku cheqaq kaymanta mana manchakuq testimoniota apananpaq. Señor yanapaykuchun llaqtanman alma templonta llaqa qhellichakuymanta pichaykunanpaq, hinallataq paywan hina qayllapi kawsananpaq, chaymanta qhepa para jich'aykusqa kaptin chaymanta rakinakuyuq kanankupaq. Review and Herald, July 20, 1886.

Técnicamente, Pentecostés pacha qallariman ñawpaq rurukuna raymipi, chaymi Cristoq kawsarimusqanwan tupaq; ichaqa cruzpi wañusqan mana kaptinqa, mana kanmanchu yawar kawsarimusqa Qespichiqnin apananpaq paywan kuska, kawsarimuspa. Wañusqan mana kaptinqa, pay, Kawsay Tantata hina, mana samarunmanchu mana levadurayuq t'ant'a raymi p'unchaypi; Kawsay Tantaqa samarinan karqa ñawpaqta kawsarimunanku ñawpaq rurukuna raymipi, chhaynapi qallarichispa pichqa chunka p'unchayniyuq pacha, mayqan apamurqa Pentecostés p'unchayman hinaspa raymiman.

Cristo hamuqtin, huk semanapaq rimanakuyta takyachinanpaq; chay semanaqa Bautismonwan qallariman, hinaspa “semanapa chawpinpi,” kimsa wata chawpin yapaymanta qhipaman, payqa chakatasqa karqan, mana puquchiy t'antapa p'unchayninpi p'ampasqa kasharqan, Domingo p'unchaypi cebada allpa rurukunapa ñawpaq rurunku raymihinata hatarimorqan, chayhinata pichqa chunka p'unchayniyuq Pentecostés pacha qallarispa, trigo ñawpaq rurukunapa rayminkama

chayarqan. Chakata kasqamanta semanapa tukukuyninkama, kimsa wata chawpin yapaymanta qhipaman, qanchis watayuq pachaqa tukukuyta tarirqan Cesarea Marítima llaqtamanta Corneliowan, paymi ñawpaq gentil runa tikraquq karqan—cristiano iglesiaman, 34 d.C. watapi, semanapa tukukuyninpi.

Cristoqa alianza ratiq hamusqan semanaja profecía nisqapi 2,520 p'unchawkuna kashan, chaymanta cruzqa “semana chawpipin” kashan; chayrayku bautismomanta qhipaman 1,260 p'unchawkuna karqan, hinaspa Cornelio conviertikusqanman ñawpaqmanpas 1,260 p'unchawkuna karqan. Cruzpi Cristoqa kimsay hora nisqapi chakatasqa karqan, hinaspa isqun hora nisqapi wañupurqan. Chaymi Pentecostés pacha qallariynin karqan; tukukuyninpitaq, (Jesúsqa sapa kuti tukukuyninta qallariyninwan rikuchinrayku), Pentecostés p'unchawpi Pedroqa Joel qelqamanta ñawpaq sermonninta kimsay hora nisqapi alto cuartopi qon, maypichus Cristoqa kawsarimusqan p'unchawpi discipulonkunaawan tinkurqan. Chaymanta Pedroqa Joelmanta iskayñiqin sermonninta templopi isqun hora nisqapi qon. Sut'itaqmi kimsay hinaspa isqun horaqa alfa hinaspa omega simbulokuna kanku, Pentecostés pachaqa qallariyninmanta hinaspa tukukuyninmanta.

Sapa línia patapi línia, kay iskay ruwanakunapa kimsa kaq hinaspa isqun kaq horasninkuta tinkuchispa, suqta horasta profétic pacha hina tariyku, chayqa iskayninpi t'aqanakuyta testigoykuchkan. Cristoqa kawsaymanta wañuymán, chaymanta hukmanta kawsayman rin. Payqa kay allpamanta hanaq pachaman rin, hinaspa kutimun yapamanta kay allpaman. Pedroqa hawapi kasharqa, chaymanta temploman ukhuman yaykurqa. Chaymantaqa, ari, wakin parallel tinkuchiynunapas kanmi kimsa kaqmanta isqun kaq hora kama, ichaqa ñawpaqtaqa yuyayman hapananchik Pedrotá, Corneliota, hinaspa Lamar qucha patapi Cesareata.

Imaynamus suwa hora-kunapi rikuchisqa profético rakiykuna hina, angelqa Cornelioman kachkasqa karqan Pedruta waqachimunanpaq kamachinanpaq, chayqa isqun kaq hora-pi karqan.

Cesareapi huk runaqa karqa Cornelio sutiyuq, Italia sutiyuq batallónmanta pachak kamachiq; payqa karqa Diosta manchakuspa yupaychaq, llapan wasinwan kуска, runakunaman achka limosnata quq, hinallataq Diostaqa sapa kuti mañakuq. Payqa sut'ita musquy rikuypi p'unchaypa isqun hora hinapi rikurqa, Diospa angelnin payman yaykumuspa nisqanta: “Cornelio”, nispa. Payta qhawarispaqa mancharikurqa, hinaspa nirqa: “Imataq, Señor?” nispa. Hinaqtin payman nirqa: “Qampa mañakuyniykikuna, limosnaykikunapas Diospa ñawpaqenman yuyarinapaq wicharirqanku. Kunanqa runakunata Jopaman kachay, hinaspa waqyay Simonta, Pedro nisqa sutiyuqta.” Hechos 10:1–5.

Huk angelpa hamusqanqa huk willakuypa, hinallataq huk señalpam, chay angeltaq señaltam kasqanta takyachin nispa: “Qanpa mañakuyniykikuna, limosnaykikuna ima, Diospa ñawpaqenman yuyarinapaq wiñay yupaychasqa hina wicharirqanku.” Semana tukukuypa señalanqa Corneliopa Pedrotá qayachisqanm, isqun hora pachapi, tawa punchaw ayunasqanmanta qhipaman; chaytaq “yuyarinapaq” sutichasqam, chayqa huk señalam. “Centurión” kasqanraykuqa, Cornelioqa pachak runakunapa kapitannin karqan.

Pedroqa Cesarea Filipino llaqtapi kashan Mateo chunka soqta qillqapiqa, mana mayqin horasman rimarisqachu. Cesarea Filipinoqa chay llaqtapa sutinmi karqan pacha, Jesús discipulonkuna chayman

pusasqan tiempopi. Daniel chunka hukniyuq qillqapa willakuyninpi, chunka kimsañiyuqmanta chunka pichqayuq kama versículokunapi, chaykunaqa Panium maqanakuypi hunt'asqa karqan, hinaspa Estados Unidos llaqtapi domingo kamachiyman pusay warata rikch'achin, Cesarea Filipoqa Panium sutiyaqmi karqan. Pedroqa chunka kimsañiyuqmanta chunka pichqayuq kama versículokunapi kashan, Cesarea Filipopi kashaqtin, chayqa Paniummi.

Daniel 11 qillqapi chunka kimsayuqmanta chunka pichqayuqkama nisqa versículokunaq hunt'akuynin karqan Panium maqanakuy nisqaqa, hinaspa chay versículokuna, Panium maqanakuyq historiantintawan kуска, huk guerra-ta reqsichin Estados Unidospi domingo leyman pusayta, chaymi chiqapta hina “línea sobre línea” nisqa metodología imayna llamk'ananpaq kamasqa kasqan. Chay metodología-ta apaykachayqa mañanmi Caesarea Philippiwan Paniumwan sinchita tupachisqa kananpaq, imaraykuchus kay cheqaq kayta rimariq profeciapa hatun kamachikuyninqa kayhinan: “ñawpaq profetakuna sapaqninmantaqa kawsasqanku p'unchaykunamanta aswanqa ñoqanchik p'unchayninchikpaqmi rimarqanku.” Pabloqa yapamanta ninmi profetakunaq espiritunkuna profetakunaman kasukunkumanta; chayrayku manan qhipa p'unchaykunallatachu llapanquq reqsichinku, aswanpas llapanquq huk yuyayllapi kachkanku.

Chayraykurmi, sīchus Diospa profetiku Simiyninpi Panium sutillamanta reqsichisqa kaptin, chaymantataq qhepaman Caesarea Philippi nisqaman hina, iskaynintaq qhipa p'unchaykunapi churana kanku, hukllataq tupachinakuyta atinanku, imaraykuchus paykunaqa kikin llaqtam kanku.

Kay yuyaywan tupachisqa, ichaqa huklawmanraq kashaq, Caesarea Philippiwan Caesarea Maritimawanmi. Pedroqa Cristowan kуска Caesarea Philippiman riq, ichaqa Espíritu Santom kachamusqanmi Caesarea Maritimaman. Chaywanpas iskaynin Caesareapiqa Pedromi hatun pacto ukhupi ñawpaq runa kachkan. Kay siqiypa musphay atipayninqa kaymi: isqun hora kasqapi Corneliota angel watukuspa, Pedruta waqyaspa apachinanpaq kamachirqan. Pedroqa Caesareapi profétic symbologíam kachkan, ichaqa iskaynin Caesareaqa sut'inchasqa hukniraymi kanku. Hukninqa lamar qochapa patanpi Caesaream, huknintaq allpapi Caesaream. Lamar qochapa patanpi Caesareaqa mana judío runakunawanmi tinkichisqa, hinaspa Cornelioqa ñawpaq mana judío tukusqa creyente karqan pacto semanapa tukuyninpi hina, 34 d.C. watapi. Lamar qochapa patanpi Caesareaqa isqun horam, hinaspa Pedrowanmi templo ukhupi Pentecostés p'unchawpi tupachikun, chaymanta Cristopa wañuyninwanpas isqun horapi.

Caesarea allpapi, chayqa Caesarea Philippi kashan kimsa hora. Mana huk akllanakuna kanchu. Qallariypi Caesarea Philippi, kimsa horapi; tukukuypi Caesarea Maritima, isqun horapi. Philippiqa suqta horakunapa pacha muyupi alpha kashan, Maritima-taq omega. Omegaqa isqun horapi Cristo wañusqan karqa pacto semanapa chawpinpi, chay hinallataq Pedro pentecostés p'unchawpi templopi kashaqtinpas isqun hora karqa. Cornelioq Pedrota waqyasqanqa Cristo wañusqanwan tupachkan, chaymi domingo kamachikuyta rikch'achin; chay hinallataq Pedro pentecostés p'unchawpi templopi kashaqtinpas, hukmanta domingo kamachikuyta rikch'achin. Cornelioqa, ñawpaq gentil convertidokaspa, domingo kamachikuypi chunka hukniyoq horapi llamkaqpa ñawpaq kaqta rikuchin.

Cristota chakatasqa karqan chay kimsa hora, hinaspa Pedro altu cuartopi kasqan kimsa horaqa, Caesarea Philippillata nispa reqsichinanku tiyan, chaymanta hukmanqa mana atinkuchu. Pentecostés p'unchaypi Pedro kasqan altu cuartoqa, kikin altu cuartollam karqan maypichus Cristoqa kawsarimusqan qhipa, hanaqman wicharisqan qhipa, hinaspa uraykamusqan qhipa rikurirqan. Cristoqa chay altu cuartoman hamurqan; chaymanta pichqa chunka p'unchay qhipaman, Pentecostés p'unchaypi, Pedroqa Joel qillqap willakuyninta kikin altu cuartopi willarqan.

Caesarea Philippiqa kinsa horam kasqan, chaymi chakatasqa wañuyman hina hinallataq Pentecostés p'unchawpi altu cuartoman tupaq. Chakatasqa wañuyqa ch'iqiypa unanchaqninmi, altu cuartoqa hukllachasqa kaypa unanchaqnin. Kaymi Caesarea Philippita reqsichin Domingo kamachiy manaraq chayamuchkaptin maypi huk clase ch'iqisqa kan, huktaq huñusqa kan chay punto hina. Panium Maqanakuypa historianninta yapamanta kutichiy qallariqtin, mana yuyaysapa hinallataq yuyaysapa sipaskuna wiñaypaq rakisqa kankuq, chay rakiytaq chakata rayku kanqa, mayqinchus Domingo kamachiypaq asuyta rikuchin. Caesarea Philippiim Cristo qallarín karqan asuykamuq Domingo kamachiymanta yachachiyta. Chayta ruraspan, Pedroqa willakuyta hark'arqan; hinaqtin, isqun versiculopi, Pedroqa sellasqa kaqkunata hinallataq chakata willakuyninrayku ch'iqisqa kaqkunata rikuchin, mayqinchus Domingo kamachiy kasqa.

Payqa ninqa paykuna-man: Ichaqa, qankunaqa pi kasqayta ninkichik?

Hinaqtinta Simón Pedro, nispa: Qamqa kanki Cristo, kawsaq Diospa Churin.

Hinaspanmi Jesús payta nirqan: Kuisqan kanki, Simón Barjona; mana aycha ni yawarchu kayta qampaq riqsichisurqanki, aswanpas hanaq pachapi kachkan chay Yayaymi. Hinallataq niykiki: qanmi Pedro kanki, kay rumi patanpitaq Iglesiyta sayarichisqa; ukhu pacha punkunkunapas manam atipayta atinqachu. Qantataqmi qosqayki hanaq pacha qhapaq suyupa llavenkunata; kay pachapi ima watasqaykipas hanaq pachapi watasqa kanqa; kay pachapi ima paskasqaykipas hanaq pachapi paskasqa kanqa.

Chaymantataqmi discípolonkuna-man kamachirqan, ama pipasman willakuychikchu payqa Jesús, Cristo kasqanta. Chay p'unchaymantaq Jesusqa discípolonkuna-man qhawachiyta qallarín, imaynatas Jerusalénman rinan kasqanta, kurakkuna, hatun sacerdotekuna, hinaspa escribakunaq makinkupi achka ñak'ariykunata muchunan kasqanta, wañuchisqa kanan kasqanta, hinaspa kinsa p'unchaypi kawsarimunan kasqanta.

Hinaqa Pedroqa payta aparispa, qayllampi qallarirqan anyayta, nispa: Ama chayna kachunchu qanpaq, Señor; kayqa manam qanmanchu chayamunqa.

Ichaqata kutirimuspan, Pedroman nirqan: Qhepaypi churakuy, Satanás; qanqa ñoqapaq mitk'achiqmi kanki; mana Diospa kaqninkunatachu yuyarinki, aswanqa runakunapa kaqninkunatan. Mateo 16:15–23.

Kimsa hora chakatasqa wañuyta, hinaspa Pedroq hanaq cuarto-pi willakusqanwan kuskanchayku, ima profético t'ikray iglesiataq guerrapi kachkanman—trigowan qura maleza nisqakunawan kуска iglesiata sut'ichisqa—iglesia triunfanteman. Iglesia triunfanteqa Pentecostés manta ñawpaq

rurukuna trigomanta haywarisqanmi, chaymi domingo kamachiy. Qura malezakunapas trigopas puqusqankuman chayaspaga, angelkuna iskaynin clasekunata rakinku. Chay para, 9/11-pi ch'iqichiyta qallarisqan, trigotawan qura malezatapas puquychin.

Soqta pacha suqta uraqa rikuchin Exeterpi campamentopi huñunakuypa historianta, octubre 22, 1844 kama, Cristoqa atipaywan Jerusalénman yaykuyninta, hinallataq rey Davidpa Jerusalénman yaykuyninta arkawan. Isqon ñiqin uraqa chaymantaqmi chisi sacrificiopa pachasninpas, kimsa p.m. hina.

Kunanmi altar patapi qonqaypaq haywasqaykiqa kaymi kanan: sapa p'unchay mana tukukuqta iskay wata hukniyoq malta ovejakuna. Huk maltata tutamanta haywanki; huk kaq maltatataq ch'isiyaypi haywanki. Éxodo 29:38, 39.

“hinallataq” nisqa simiqá wakin kuti rikuchisqa kan “chisiyman chisiyman chawpinpi” hina. Chisiyman chisiyman chawpinqa sut'inchán kimsa kaq horamanta isqon kaq horakama soqta-hora pacha kasqanta. Cristo-pa pactonpa semananka cruzpi soqta-hora pachata rikuchin, chaymi Pentecostespi soqta-hora pachapa alfa-ninman tukupun. Pactonpa semanapi iskay testigokuna kanku, paykunan reqsichinku soqta-hora pachata, chay pacha directa tupasqa kasqanta mana sagrado semanapa profeciawanlla, aswanpas Pentecostes pacha-simbolokunawanpas. Hinaspataq chay kikillan profetico semanapa tukukuyninpi, Pedro waqyasqa kan Cesareaman isqon kaq horapi. Kay chiqaqta, sagrado semanapa kikillan profetico estructurapi kimsa isqon kaq horakuna kasqanta; iskaynen omega tukuyinkuna kasqanta soqta-hora pachapa, chay pachapa paqarin sacrificiowan chisi sacrificiopa chawpin pacha karqa, profetico necesidadmanta mañakun kimsa kaq hora kananpaq, chayqa alfa kasqanta huk pachapa, chay pachapa Cornelio-pa isqon kaq horanpi tukukuq.

Iskay Cesarea-kuna, iskayninpi Pedro chawpi runa hina kashan, Cesarea Filipota kinsa kaq hora kasqanta reqsichin. Chay soqta-hora pacha qallarinas tukukapunpas Cesareawanmi, imaraykuchus tukukuyninqa qallariyninwanmi rikuchisqa kachkan.

Pascuapaq corderonqa ch'isiyaypi wañuchisqa kanan karqa, chaymi isqon horaqa—Cristo wañusqan hora.

Chaytaqa waqaychankichik chay kikin killapa chunka tawa p'unchawninkama; hinaspan Israelpa huñusqa llapa tantakuynin chayta wañuchinqa ch'isiyman. Éxodo 12:6.

Mañakuy pachapa isqon kaq horañataqmi, chayqa tuta sacrificio tiempopi karqan.

Mañakuyniy ñawpaqniykiqi inciensohina qhawasqa kachun; makiykunata oqarisqaypas ch'isi sacrificiohina kachun. Salmos 141:2.

Chhisiq p'unchay sacrificiowan oraciónpa horan kasqanta hina, Ezrasqa chhisi sacrificiopi orakuspa kachkan; chaymi isqon kaq horapi orakushan, maypichus Pedroqa templopi kachkan, maypachachus Cristoqa wañurqan, hinallataq maypachachus Corneliota niqanku Pedruta waqyachimunanpaq.

Ch'isi sacrificio tiempopi llakiyniyman hatarirqani; p'achayta hinaspa llikllayta llik'ispa, qonqoriykuniñaman urmaykurqani, makiykunataq mast'arirqani Señor Diosniyman. Esdras 9:5.

Mañakuyninpi, Ezraqa arrepentikushanña, yachaspanmi Babylonia llaqtamanta llusqsimuspa templota hinaspa Jerusalénta yapamanta hatarichikunaqa mana yupaychasqa warmikunawan tinkusqasqa kasqankuta.

Chaymi Ezra mañakushaspan, huchanta willakuspan, waqaspa, Diospa wasinpa ñawpaqenman allpaman urmashaqtin, Israelmanta payman huñunakumurqa ancha hatun runakunapa, warmikunapa, wawakunapapas tantanakuy; llaqtataq sinchita waqarqa. Hinaptin Jehielpa churin Sechanías, Elampa churinkunamanta huknin, kutichispa nirqan Ezra-man: Ñuqayku Diosniykupa contranpi huchallikurqayku, kay hallp'api llaqtakunamanta mana ñuqanchikpa warmikunata warmiyakurqayku; ichaqa kunanpas kay imapi Israelpaq suyay kanmi. Kunanqa, chayrayku, Diosniykuwan huk rimanakuyta rurasunchik llaqa warmikunata, paykunamanta paqarimuqkunatawan qarqonanchikpaq, señorniypa yuyayninman hina, Diosniykupa kamachisqanta manchakunapa yuyayninman hinapas; kamachikuymán hinataq rurasqa kachun. Sayariy; kay asuntoqa qampa makinpin kashan; ñuqaykupas qanwanmi kashaqku: kallpachakuy, hinaspa ruray.

Chaymi Ezrasqa, jurachirqan hatun sacerdotekunata, levitakunata, tukuy Israelta ima, kay rimayman hina ruranankupa. Paykunataq jurarqanku. Chaymantataq Ezra hatarispan Diospa wasinpa ñawpaqninmanta llusqirqan, hinaspan yaykurqan Eliasibpa churin Johanánpa cuartonman; chayman chayaspantaq mana mikhurqanchu t'antata, nitaq ukyarqanchu unuta: apasqa kasqakunapa huchallikusqanrayku llakikuspam kasharqan. Hinaptinmi willakuyta rurarqanku llaqa Judápi Jerusalénpipas, tukuy preso kasqakuna churinkunaman, Jerusalénman huñunakunankupa; hinaspa pimanachus mana hamunman karqan kimsa p'unchay ukhupi, kamachikunapa, kurakkunapa yuyaychasqanman hina, llaqa imankunapas qichusqa kanan karqan, paytaq t'aqasqa kanan karqan apasqa kasqakunapa huñunakuyninmanta. Chaymantataq llaqa Judápa Benjaminpa qharikunapas huñunakuspa hamurqanku Jerusalénman kimsa p'unchay ukhupi. Isqun kaq killapi, killapa iskay chunka p'unchayninpi karqan; llaqa runakunataq tiyaykurqanku Diospa wasinpa kanchanpi, kay ruwayrayku mancharisqa, hatun para raykupas khatatatastin. Ezra 10:1–9.

Pachak tawqa tawa chunka tawa waranqa runakunapa rimanakuyninqa sut'inchasqa kachkan mana reqsisqa warmikunaqwan kasqankumanta t'aqakuy hina. Kayqa yachaq aqllakusqa sipaskunaq, mana yachaq sipaskunaqwan t'aqakuyninmi, hinaspan kayqa isqon hora pacha junt'akapun, chaymi Cristo wañusqan, Pedroq Pentecostés p'unchawpi templopi kasqan, hinaspa lamar qochapa qayllanpi Caesareaman Pedro qayasqa kasqan. Ezraspa t'aqakuyninqa hinallataq Malaquías kimsa kaq qillqapi Rimanap Apuq ruwasqan Levitakunaq ch'uyanchasqa qispichikuyninmi. Malaquíaspi chay ch'uyanchayqa Cristoq iskay kuti templo pichasqankunatan rikuchin.

“Templota kay pachamamanta rantikuqkunatawan ranticuqkunatawan pichaspa, Jesúsqa willakuran sonqota huchapa qhellichasqanmantapuni pichanaypaq kachkasqanta,—kay pachapi munaykunamanta, sapaqlla munapayaykunamanta, mana allin ruway

yachaykunamanta, alma-ta ismusichikunamanta. Malaquías 3:1–3 nisqa qillqapi nisqanta.” El Deseado de Todas las Gentes, 161.

Esdrasman hina pactoman yaykukkunapas “hatariy” nispa kamachisqa kanku, hinaspataq Josuépas hatariyta nisqa karqa llapa hatallikkuqkuna kimsa chunka pusaq watakunapi wañusqankumanta qhipaman. Ñawpaq Israelpaq iskay wata munarqa chunka kuti pruebaypi mana allinta llusqiyta, hinaspataq kimsa chunka pusaq wata qhipaman llapa hatallikkuqkuna wañusqaña kasqankupi Diosqa paykunata nin: hatariychik.

Kunanqa, nisqani, sayariychis hinaspa chay Zered mayuchata chimpaychis. Hinaspan noqayku Zered mayuchata chimpaykurqayku. Kadeshbarneamanta llusqimusqaykumanta pacha, Zered mayuchata chimpanankukama, kimsa chunka pusaqniyuq wata karqa; chaykama llapa maqanakuy runakunaq miraynin soldado masikunamanta tukukuqta chinkachisqa kanankukama, imaynachus Señor paykunaman jurarqa, hinata. Deuteronomio 2:13, 14.

Juan pichqapi, Jesusqa kinsa chunka pusayuq watakunata hina mana kallpayuq kasqa runata allinyachirqa, hinaspan allinyachispa, chay runata nirqa: “hatariy.”

Huk ángelmi huk tiemponpi estanqueman uraykurqa, yakuta kuyuchispa; hinaspataq mayqenpas yaku kuyusqa qhepaman ñawpaqta yaykuq, ima onqoyniyuq kasqanmantapas allinyachisqa karqa. Chaypitaq huk runa kasharqa, kimsa chunka pusaq watayuq onqoyniyuq. Jesús payta siriykaqta rikuspa, hinaspa unayñataña chay hinalla kasqanta yachaspa, nirqa: ¿Allinyachisqa kayta munankichu?

Qhapariq runaqa payta kutichirqa: Taytáy, yaku kuyuriptin manam pipas kanchu estanqaman yaykuchiwananpaq; ichaqa ñoqa hamushaqkama hukñataq ñawpaqta uraykun ñawpaqniyman.

Jesusqa payta nirqa: “Hatariy, cama qespiyki apakuy, puriy” nispa. Chaypim chay qhari hinalla allinyasqa karqa, cama qespiynta apakurqa, hinaspa purirqa. Chay p’unchayqa samana p’unchaymi karqa. Juan 5:4–9.

Esdraspa rikuchisqanpi, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq rimanakuy-nisqanmantam, llaqtaqa “sayarinan” karqa. 1838 watapi Josiah Litch, may reqsisqa Millerita willakuq, otomano kamachikuyninpa tukukuyninta yaqha 1840 watapi kasqanta willarqa, chaymantataq Millerita willakuyninqa sayarirqa, ichaqa agosto killapa 11 p’unchawnin 1840 watapi chiqap hunt’asqa kasqanwan kallpachasqa kananpaq. Iglesiaspa atipaq hatarichisqampi huk willakuy kan, chaymi Diospa llaqtanta sayarichin rimanakuy churasqa kaptin. Esdraspa mana reqsisqa warmikunamanta t’aqasqanpim tarinchik Malakiaspa Levitakunata pichasqanta, hinallataq Cristopa iskay kuti templota pichasqanta; sapa siq’itaq trigota qura sach’amanta t’aqayta reqsichin, chayqa hunt’akun Cristopa huchata wiñaypaq hurqusqanwan pachak tawa chunka tawa waranqaq sonqonkunamanta. Cristopa isqun hora, Pedropa iskay isqun horankuna, hinallataq Esdraspa mayllakuy mañakuyninwan kuskachasqa kanku domingo kamachiywan, chay pachapi qhepa tamya tupuyniyuq mana tupusqa taqyasqa kananpaq. Daniel qhelqapa isqun kaq kapitulu pin, Danielqa mañakusqanman kutichiyta chaskin chisi ofrendapa pachanpi, chaymi isqun hora.

Arí, mañakuypi rimashaqtiymi, qallariypi rikurqani chay rikuypi, chay qhari Gabrielpas, utqaylla phawachisqa hamuspan, chayamuwarqa chisi ofrendapa horanpi. Daniel 9:21.

Yachachisqañam kanchis, Sinar llaqtapa hatun mayunkuna qayllapi Danielman qusqan rikch'anakuykuna kunan hunt'akuy ruwanakuypi kasqanta, hinallataq profeciakuna qosqa kasqan pacha imayna circunstanciakuna kasqanta qhawarinanchispaq kasqanta.

K'anchayta Danielman Diosmanta chaskirqanqa aswanqa kay qhipa p'unchaykunapaqmi qusqa karqan. Ulaiwan Hiddekelwan mayu patakunapi rikushqan musquy rikch'ayninkunaqa, hatun mayukuna Shinar llaqtapi, kunanqa hunt'akuy ruraypiñam kachkan, tukuy willasqa pasaykunataq manaña unaychu hunt'akunqa.

“Yuyaychaychis judío nacionpa imayna kaqninpi Danielpa profecíankuna qusqha kaptin.”
Testimonios para los Ministros, 113.

Hiddekel hinaspa, Ulai hinaspawan rikch'akuykunawan tinkisqa k'anchayqa, Daniel qhelqap chunka hukniyuq t'aqap qhepa suqta t'aqankunatan rikuchin. Isqonniyuq t'aqapi, Ulai mayumanta rikuchisqa kaqpi, Danielman qanchisniyuq, pusaqniyuq, isqonniyuq t'aqankunamanta k'anchay qoqusqa. Chunka t'aqapi, Hiddekel mayumanta rikuchisqa kaqpi, Danielman chunka, chunka hukniyuq, chunka iskayniyuq t'aqankunamanta k'anchay qoqusqa. Profecía willakuyqa iskayninmanta rikuchisqan: t'aqankupi proféticamente rikuchisqa ruwanakunamanta, hinallataq Danielmantapas; imaraykuchus profeciakuna qosqa kaptin, judío llaqtap imayna kasqantam yuyayman hap'inanchik.

Chaykunata qhepa p'unchaykunaman apamunanchik, hinaspataq wak willaq umalliqpa testimoniokunawan tupachinanchik. Kayqa nin: imayna Pedroqa Cesarea Filipino llaqtapi kashan, chaynallataq Cesarea Marítima llaqtapipas, Danieltaq Gabriel watukuq hamun isqon ñiqin horapi qanchis ñiqin p'unchaypi, hinaspataq chunka t'aqayuq iskay ñiqin p'unchaypi watukusqa kashan chunka kaq qillqapi. Ulaiwan Hiddekelwan k'anchaynin qhepa p'unchaykunapaq, iskay chunka iskayniyuq p'unchaypa isqon ñiqin horanpi, Danielman kichasqa manaña wisq'asqa hinam rikuchisqa. Chay k'anchayqa qhepa tamyapa mana tupuyniyuq llusqsimusqanta reqsichin, domingo kamachiy tiempopi.

Danielpa qhawariyninqa llapan hunt'asqata kicharisqa kachkan isqon hora pachapi, imaraykuchus reqsichin hanaqman rikukuq hinallataq ukhupi historiata ima “taripan” Diospa llaqtanta qhepa p'unchaykunapi. Chay k'anchay mana judío runakunaman willakusqa kaptin, Corneliopi sut'inchasqa kaqkuna, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapaq waqyachinqaku, Diospa kamachikuyninqa domingo p'unchayta kallpachispa wañuchisqa kanqa, hinaspa Pedroqa willayta apachinqa temploman, maymantachus Cristoqa ripusqaña karqa, hinaspataq sut'icharqa judíokunapa ch'usaq wasin kasqanta. Pedroqa rimarin mana judío runakunaman, Sanedrinmanta runakunamanpas, chaykamataq Ezras rakiyta mañakuchkan, Danieltaq ayunaykuspa mañakuchkan k'anchaypaq. Isqon hora Pentecostéspi, Cristopa wañuyninpi, Corneliospa Pedroman qayakuyninpi, ch'isi sacrificiopi, lla pankunam Eliaswan Carmelo Urqupi hukchasqa tupanku.

Sut'inta hora pachaqa domingo kamachiywan tukukuq pachata rikuchinmi, ichaqa qallarinanqa huk ruraywanmi, chayqa tukukuymán chiqanta tupaq, imaynachus paqarinmanta ch'isimanta haywarikuykuna karqan hina. Pedroq rimayninman hina, sut'inta hora pachaqa Cesarea de Filipo-manta lamar qochapa patanpi kaq Cesarea-kama hinan. Pentecostéspiqa alto cuarto-manta templokama karqan. Chay pacha, ñanpa qallariyninpi sayachisqa k'anchay aswan lliphiy kaq, Chawpi Tuta Qapariyninmi, chay pachataq domingo kamachiykama chayan. Chay sut'inta horakuna, ishkay ch'isikuna chawpinpi, Cristopa Jerusalénman yaykuynin atipayninta rikuchin; chaymi kutin Exeter camp meeting, agosto 12-manta 17-kama, 1844 watapi, chay willakuypa qallarichisqan pachata rikuchirqan, mayqanpaq tukukuyninqa octubre 22, 1844 watapi karqan. Exeterqa Cesarea de Filipo-mi, lamar qochapa patanpi kaq Cesarea-taq octubre 22, 1844-mi. Qallariyninqa Cesareawanmi señalisqa, tukukuyninta hinallataq Cesareawanmi.

Yaykuy atipanakuyqa qallariyninpi huk churanakuywan, tukukuyninpi huk churanakuywanmi señalasqa kashan. Exeterpi churanakuyqa Watertown carapapi pampapi ruwakusqa llulla yupaychaywanmi rikuchisqa karqa. Iskay willakuykuna chay iskay carapakunaq nisqanpi rikuchisqa karqan, hinaspataq Cristoqa Jerusalénman yaykuspan, sasachakuq judíokuna complainakuyta ruwarqanku willakuy willakusqamanta, Olivos Orqomanta uraykamuspan, chayraq paskasqa asnoq hawanpi Jerusalénman yaykuspa. Ñawpaq chaymanta qhipa churanakuyqa pacha periodoq alpha nisqanta omega nisqantawan reqsichin. Exeterpi Watertown claseqa huk virgenkunapa claseyku rikuchin, paykunapaq mana aceitioykuna karqanku, paykunapaq salvacionman punku wichq'asqa karqa. Chay periodoq tukukuyninpi santo lugarman punkupas wichq'asqa karqa, chayhinaqa chay periodoq alpha nisqanta omega nisqantawan quspa. Chay alpha nisqawan omega nisqawanqa triunfal yaykuyq iskay churanakuyninkunawan tupachkan, hinaspataq Cesareamanta Cesareakama Pedro wan.

Cesarea Filipos llaqtapi, Simon Barjonaq sutinqa Pedroman tikrasqa karqan, huk pasajepi payqa yupaychasqa karqan kawsachiq sonqomanta rimaypa simin hina, chaymantaq Satanás nisqa huchachasqa karqan, chakataq willakuyta hark'asqanrayku. Pedroqa iskay klaseta unanchan, bautismopa willakuyninwan chakatapa willakuyninwan rakisqa kaqkunata, chayqa 9/11 nisqapa willakuyninmi, hinaspa domingo kamachiypa.

“Fariseo nisqapiwan publicano nisqapiwan rikuchisqa sapa clase runakunapaqmi yachachikuy kan apóstol Pedroq historiampi. Ñawpaq discipuladoyninpiqa Pedroqa kallpasapa kasqanta yuyakurqan. Fariseo hina, pay kikinqa chaninchakusqanman hina ‘mana huk runakuna hinachu kani’ nispa yuyakurqan. Cristoqa entregasqa kanan p'unchaw tuta ñawpaqman discipulonkuna-man willarqan: ‘Kay tutapi qankuna llapallaykichismi noqamanta mitk'akunkichis,’ nispa; chaymi Pedroqa sinchi atiywan nirqan: ‘Llapanku mitk'akunankupaq kaptinpas, noqaqa mana mitk'akusaqchu.’ Marcos 14:27, 29. Pedroqa mana reqsirqanchu kikinpa peligroyninta. Kikinman atiyinpi confiakusqanmi pantachirqan. Payqa yuyarqan tentaciónta atipayta atisqanta; ichaqa pisillamanta pruebayqa chayamurqan, hinaspan maldiciónkunawan juramentokunawan Señorninta ñeq'erqan.” Christ's Object Lessons, 152.

Isqon p'unchawpa novena horapi, chaymi ch'isi ofrendapa pacha, Elíaspa mañakusqanman kutichisqa hina, nina hanaqpachamanta urayamurqa hinaspa ofrendata tukurachirqa, Diospa

llaqtanta yachanankupaq Señorqa Dios kasqanta. Iskay clase runakunanmi Monte Carmelo patapi simbolizasqa kanku: huk claseqa chaymantaqa yachanku Señor payqa Dios kasqanta, hukñataq Baalpa profetankunawan representasqa, paykunaqa chay qhepaman wañuchisqa kanku.

Chaysi ofrendakuna qowasqa p'unchaw tutayaypa tiemponpi, Elías profetaqa qayllaykuspan nirqa: Tayta Dios Abrahampa, Isaacpa, hinaspa Israelpa Diosnin, kunan p'unchaw reqsichikunqa qam Israelpi Dios kasqayki, noqapas qampa kamachisqayki kasqayta, hinaspa llapa kaykunata qampa simiykiman hina rurasqayta. Uyariway, Tayta, uyariway, kay llaqta yachanankupaq qam Tayta Dios kasqaykita, hinaspa sonqonkuta kutirichisqaykita yapamanta qamman.

Chayqa qhepamanmi Señorpa ninan uraykamurqan, ruphachisqa haywayta, qirukunata, rumikunata, allpapa ñut'unkunatawan tukurqan, hinaspataq muyupi yaku kaqtaqa llapanta upyarqun. Llapan runakuna chayta rikuspataq uyankuman urmaraqkuna, nirqanku: Señor paymi Diosqa; Señor paymi Diosqa.

Hinaspan Elíasqa paykunata nirqan: —Baalpa profetankunata hapiychik; ama hukllapas ayqechunchu, nispa. Hinaspan paykunata hapirqanku; Elíasqa paykunata uraykachirqan Cisón mayucha pataman, chaypitaq wañuchirqan. 1 Reyes 18:36–40.

Ch'isi sacrificio, Cristo wañuynin, Pedropa such'u runata hampiynin, Pedropa willakuyta mana judío runakunaman apaynin, Danielpa profético k'anchayta chaskisqan, Elíaspa mañakuynin ninawan kutichisqa kasqan, chaykama Ezrataq llakikuy p'achawan uchphawan kusiasqa Diosmanta mañakushan Laodiceamanta Filadelfiaman tikrananpaq, iglesiataq maqanakuyti kaq iglesiamanta atipaq iglesiaman tikrananpaq. Isqon kaq horaqa sacrificiopa horanmi, kutichisqa mañakuypa horanmi, hanaq pacha kay pachawan tupanen horanmi, juiciowan misericordianwan tinkuchiq chakammi; chayraykun Cristoqa isqon kaq horapi wañun, imaraykuchus sacrificiopa isqon kaq horanmi evangelioyta mana judío runakunapaq kicharin, paykunaqa tutayaypi tiyashaqkuna karqanku, ichaqa hatun k'anchayta rikunqaku Danielpa libron domingo leypi hunt'asqa kicharisqa kaptin.

Jueces 6:21pi, Señorpa Angelninmi bastonninwan llamk'achin Gedeonpa aychaqta, mana levadurayuk tantatawan ofrendanpi churasqanta; chaypim qaqamanta ninariq hatarimuspa llapantinta tukukuqta mikhuq. Chay ninam Diospa Gedeonman waqyasqanta, hinallataq señalta chaskisqantapas takyasqa.

Hinaspanmi payta nirqa: Sichus ñawpaqniyki qhasilla kuyakuyta tarisqani chayqa, huk señalta rikuchiy, qanwanmi rimashanki nisqaykita. Ama kaymanta ripuychu, mañakuyki, kutimusqaykama, ofrendayta apamusaq, hinaspa ñawpaqniyki churasaq. Paytaq nirqa: Kutimunaykikama suyasaqmi. Chaymantataq Gedeón yaykurqa, hinaspa huk cabrituta wañuchispa yanurqa, sapaq harina huk efamanta mana levadurayuk t'antakunatapas rurarqa. Aychata canastapi churarqa, caldotaq mankapi churarqa, hinaspa roble sach'a uranman apamuspa payman qoykurqa. Diospa angelninñataq payta nirqa: Aychatawan mana levadurayuk t'antakunata kay rumi pataman churay, hinaspa caldota hich'ay. Paytaq chayhinata rurarqa. Chaymantataq Señorpa angelnin makinpi kaq tawna puntanta mast'arisan aychatawan mana levadurayuk t'antakunata llamk'arqa; hinaspataq rumimanta nina

lluqsimurqa, aychatawan mana levadurayuq t'antakunata tukuruq. Chaymantataq Señorpa angelenqa ñawpaqninmanta chinkapurqa. Gedeónñataq Señorpa angelnin kasqanta reparaspa nirqa: ¡Ay, Señor Diosný! Señorpa angelenwan uyapura uyapura rikunakuqmi kani. Jueces 6:17–22.

Angelqa rikurirqa Gedeonman kapitulopa ñawpaq versiculonpi, hinaspa Gedeonta suticharqa: “sinchi kallpayuq qhari”; chaymantataq Gedeon mañakurqa huk señalta chay nisqanta cheqaqchaypaq. Chaymanta Gedeon mañakun angelta suyananpaq; hinaspa profeciapi suyaq angelqa iskay kaq angelmi. Suyaq tiempo tukukuptin, Gedeon huk ofrendata churaykun, ninataq chay ofrendata ruphachin. Gedeonqa isqon kaq horapi kashan, Eliaspappa chayqa chisi ofrendam karqa, hinaspa isqon kaq horaqa Domingo kamachiy, maypichus Pentecostésqa nina simikuna tupanku. Gedeonqa chay clase runakunata rikuchin, paykuna Señor-ta uya uya rikunku, imaynan Danielpaq pasarakurqa chunka kaq kapitulopi hina. Gedeon ninaq ofrendata ruphachisqanta rikuspanmi chaymanta reparakurqa Señormi paywan rimashasqanta, paytataq uya uya rikurqa.

Gedeónqa kay chiqaq kawsayta yachan nina milagru señalta takyachiptin; chay señaltaq karqa Gedeón kikinmi, Diospa atiyiniyuq runan, hinallataq kimsa pachak sacerdote-kunapa ejercitonpas, llapallankuq Habacucpa kimsa pachak tablankunata makinkupi apaqkuna. Chay señal, icha estandarteqa, Gedeón kikillanmi; hinallataq chay kimsa pachak ejercitopas, chaymi Ezequielpa atiyiniyuq ejercitonpas kachkan—mayqinchus kimsa chunka qanchisniyuq kapitulumpi sayarin.

Leviticus 9:23, 24pi karpapi tullupanakuyta sutinchaspa, Aarónpa ñawpaq qurbanankunata hatun saserdote hina haywarisqa qhepaman, ninam Señorpa ñawpaqenmanta llusqispa altarpi kaq rupachisqa qurbanta hinallataq wirata mikhuq. Runakuna qaparispa uyankuman urmakunku manchakuywan hatunchasqa kaspanku. Kayqa, siq'i siq'ipi churusqa hina, Elíasqa ninanwan tupachkananmi.

Esdraspa isqon kaqla pachapi mañakusqa, trigota qura qhichwanmanta t'aqaypaq, domingo kamachiy tiempopi pasaq, chaypim hunt'akun iglesiata wañuywan maqanakusqaqman iglesiata atipaqman tikraspa. Chayqa Gedeonpa ninanwanpas tupananmi. Aaronpa ñawpaq haywarisqaqman urmaykuchiq mikhuq ninan, qanchis p'unchaw consecrasqa kaymanta qhepan pusaq kaq p'unchawpi rurasqa kasqa, chay kikin p'unchawpim kutimuraspa Aaronpa iskay mana allin churinkunata tukurachirqa. Santo Espiritu mana tupuywan hich'akusqa kaqtin isqon kaqla pachapi, domingo kamachiy tiempopi, iskay clase sacerdotekunam t'aqasqa kanqa, hinaptin iglesiata atipaq qallarinqa llamk'ayta, Efesopi yuraq caballopi rikuchisqa hina, atispa llusqispa astawan atinanpaq. Iglesiata atipaqpa hawisqasqa kaynin iskay kaq testigotapas tarin Salomonpa templonpi.

Salomonpa templonta dedicakusqaqmantam 2 Crónicas 7:1–3 nisqapi, Salomonpa mañakusqa qhepanpi, nina hanaq pachamanta uraykamuspa, ruphay sacrificiokunata, haywakusqakunatapas mikhurqa. Señorpa k'anchayninmi templota junt'arqa, chayrayku runakuna yupaycharqanku hinaspa Diospa alli kayninta, wiñaypaq k'uyakuynintawan willakurqanku. Domingo kamachikuy tiempopi iglesiam atipaqta llapa orqokunamanta hawaman oqarisqa kanqa coronahinata, unanchahinatawan, Zacarías hinaspa Isaías nisqankuman hina. Salomonpa templonta

dedicakusqanpi ninam uraykamusqan hina, templom Señorpa k'anchayninwan junt'asqa karqa, chayqa qanchis kaq waqra waqaychasqa sonaqa Diospa runankunapi ruwasqanta tukuchisqanta, hinaspataq chunka hukniyuq hora llamk'aqkunapipis chay kikin ruwasqanta tukuchinapaqña kasqanta unanchan. Qanchis kaq waqra sonaqa pampachayta reqsisichin, Divinidadwan runa kaywan huñunakuyta, Jesús k'anchay suyuyninta oqarichishaqtin rikukuqta. Chay nina Moisespa tabernaculonman hinaspa Salomonpa templonman uraykamusqanqa, Aaronpa churinpaqpas taripay ninam karqa, Davidpaq hina.

1 Crónicas 21:26pi Araunah/Ornanpa trillana pampapi Davidpa ofrendanmanta, Davidpa yupaychasqanrayku hamuq unquy pachapi, altarpim hanaq pacha ninawan kutichisqa karqa, chaywanmi chaskisqa kasqanta rikuchispa, unquytapas sayachirqa. Laodiceapa unquyninpa tukukun, hanaq pacha nina uraykamuspa Davidpa ofrendanman, runapa kallpanman yachayninmanpas hapipakusqanrayku paypa unquyninta sayachinapaq. Runamanta Divino humano kayman tikrayqa reqsichisqa kachkan, huchakunamanta pampachakuy hunt'asqa kaptin, iglesiataq unancha hina hoqarisqa kaptin. Chay pachapi, Salomónpa templonwan huk yuyayllapi kaspas, Señorpa glorian templota hunt'arqa, Divinidadwan humanidadwan hukllachasqa kaptin.

Qatiqay qillqasqapi qiparimusunchik Chawpi Tuta Qapariynin pacha yuyayninchikta, kinsa kaq hinaspa isqun kaq horaswan rikuchisqa kasqanman hina, hamuq qillqasqapi.

Qanchis p'unchaykunamanta qhipaman Jesúsqa Pedruta, Santiagota, Juan wawqinta ima pushaspa, huk hatun urquman sapallanman wicharichirqa. Chaypitaq paypa ñawpaqninpi huk rikch'ayninman t'ikrarirqa: uyannintaq inti hina lliphirqa, p'achanpas k'anchay hina yuraq karqa. Hinaspa qhawariychik, Moiséswan Elíaswan paykunaman rikuririrqanku, paywan rimashaqkuna.

Hinaptinmi Pedroqa, Jesusman nirqa: Señor, kaypi kasqayku allinmi; munanki chayqa, kaypi kimsa karpata rurasaku: hukta qanpaq, hukta Moisespaq, hukta Eliaspaq. Payraq parlashaqtin, qhaway, huk k'anchay phuyu paykunata llant'urqa; chay phuyumantataq huk voz llusqsimurqa, nispa: Kaymi munasqay Churiy, paypim kusikuni; payta uyariychis.

Hinaspa disipulokuna chayta uyarispanku, uyankuman urmaykuspa ancha mancharirqanku. Hinaspan Jesus hamuspa llankhiykurqa, nispa: Hatariychis, ama manchakuychischu.

Hinaspan ñawinkuta oqarispaqa, mana pitapas rikurqankuchu, Jesúsllataq rikurqa. Orqomanta uraykamushaspataq, Jesús kamachirqa, nispa: “Ama pipasman kay rikuyta willaychischu, Runaq Churin wañusqakunamanta kawsarimunankama.” Mateo 17:1–9.